

EXPONENT DE SEAMĂ AL ȘTIINȚELOR POLITICE MEMBRUL CORESPONDENT AL AȘM VICTOR MORARU LA 70 DE ANI

Născut pe 7 august 1953 în or. Hâncești.

Politolog, domeniile de cercetare: funcționalitatea sistemelor politice contemporane, provocările democrației mediatice, sociologia migrației, procesele de integrare europeană și relațiile internaționale ale Republicii Moldova.

Doctor habilitat în științe politice (2001), profesor universitar (2005), membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei (2017).

La 7 august 2023 membrul corespondent al Academiei de Științe a Moldovei, profesorul universitar, doctorul habilitat în științe politice Victor Moraru a împlinit vârsta onorabilă de 70 de ani. Prin lucrările științifice, publicate de-a lungul activității sale prodigioase atât în Republica Moldova, cât și peste hotare, s-a impus ca o personalitate academică polivalentă, preocupată de afirmarea valorilor democratice, de relevarea tendințelor esențiale ale proceselor social-politice și spirituale contemporane, oferind răspunsuri oportune la întrebările care frământă societatea.

Născut în Hâncești în 1953 (an în care a murit dictatorul sovietic Iosif Stalin), în copilărie și adolescență a fost profund marcat de procesul de „destalinizare” – de destindere politică, socială și economică, așa-numitul „dezgheț hrușciovist”. S-a folosit din plin de posibilitatea unei reveniri, fie și convenționale, la reperele spiritualității românești prin accesul la publicațiile periodice, la emisiunile radio și de televiziune din România, care, de rând cu pasiunea pentru literatura clasică și istorie au jucat un rol esențial în formarea sa ca personalitate. Astfel că facultatea la care a acces – cea de filologie – a însemnat o continuitate firească a intereselor sale, care între timp au cuprins și jurnalismul.

Din 1972 a început să colaboreze cu săptămânalul *Cultura*, a cărui echipă întrunea pe atunci personalități luminate și nonconformiste. La creșterea sa profesională a contribuit enorm poetul și redactorul-șef al săptămânalului Victor Teleucă. Totuși, la absolvirea facultății în 1976, obținând licența în Jurnalism și Filologie (diplomă cu mențiune) la Universitatea de Stat

din Chișinău, dintre ofertele de angajare ce i s-au făcut, Victor Moraru a ales calea cercetării. La Institutul de Limbă și Literatură al AȘM abordează un domeniu nou – publicistica artistică din Republica Moldova, susține teza și publică prima sa carte – *Publicistica artistică contemporană moldovenească* (Chișinău, 1983). Este avansat la funcția de secretar științific al Institutului.

Munca sa de cercetător este mereu conectată la domeniul jurnalismului. Din 1986 a activat la Facultatea de Jurnalism a Universității de Stat din Chișinău în calitate de conferențiar universitar, apoi ca decan al Facultății de Jurnalism și Științe ale Comunicării (1992–2004), preocupat de racordarea activităților colectivului la exigențele transformărilor majore care au cuprins societatea la începutul anilor '90. Lucrează la elaborarea unor studii și monografii, a culegerilor de articole științifice, la lansarea unor noi serii de publicații. În același spirit a activat și pe postul de director al Institutului Mass-Media (2004–2010) din cadrul Universității Libere Internaționale din Moldova, călăuzindu-se de gândul că cercetarea științifică în activitatea universitară nu este o componentă secundară, ci una primordială.

În decembrie 1988 pentru Victor Moraru începea o nouă filă a activității sale științifice, fiind printre primii cercetători din domeniul științelor sociale acceptați pentru un stagiul de un an în Italia și avându-l ca tutore pe notoriul politolog Domenico Fisichella, ulterior vicepreședinte al Senatului Republicii Italiene. Stagiul în Italia a însemnat pentru Victor Moraru o reformatoare a itinerarului științific, producându-se coti-

tura definitivă spre sfera științei politice. Subiectul pe care și l-a ales pentru cercetare, „Mass-media versus politica”, urma să devină titlul celei mai citate monografii ale sale apărute în anul 2001. În această lucrare Victor Moraru examinează, în baza exemplului italian și nu numai, particularitățile activității mass-mediei în condițiile unui proces politic extrem de bulversat, raportându-l la realitățile Republicii Moldova. În 2007 traduce din limba italiană în limba română cea mai importantă lucrare a prof. Fisichella *Știința politică: probleme concepte, teorii*, propunând-o spre publicare la editura ieșeană „Polirom”. Astăzi această lucrare figurează în lista literaturii recomandate spre studiere la majoritatea universităților românești.

Ca rezultat al experienței acumulate Victor Moraru a căutat să implice cât mai mulți cercetători științifici și cadre didactice universitare în dezvoltarea relațiilor științifice moldo-italiene. Coordonează primul în republică proiect din cadrul Programului „Tempus” (1994–1998), implementat de consorțiul constituit din Universitățile „La Sapienza” din Roma, „Complutense” din Madrid și Universitatea de Stat din Moldova. În cadrul proiectului au fost puse bazele cooperării internaționale universitar-academice europene, efectuate de-a lungul anilor în diverse forme și modalități: granturi și stagii individuale, proiecte instituționale, proiecte comune, elaborare de studii și monografii, organizare de simpozioane și conferințe etc. Practica acumulată a fost extinsă și asupra cooperării cu alte țări europene, dar și din SUA și Canada. La 14 iulie 2015, prin Decretul președintelui Italiei, Sergio Mattarella, profesorului Victor Moraru i s-a conferit Ordinul „Stella D’Italia” în grad de Cavaler pentru dezvoltarea și promovarea științelor sociale și economice și pentru promovarea culturii și științei italiene în Republica Moldova.

Colaborarea internațională i-a oferit oportunitatea aprofundării în domeniul interpretării politologice a realităților social-politice a politicii contemporane. În 2010, a fost anunțat concursul pentru funcția vacantă de director al Institutului Integrare Europeană și Științe Politice al AȘM (actualul Institut de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice al Universității de Stat din Moldova), la care a participat și Victor Moraru, fiind desemnat, în urma desfășurării concursului, în funcția de director (2010–2013). În anul 2017 Victor Moraru a fost ales membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei. Actualmente este coordonator al Secției Științe Sociale, Economice, Umanistice și Arte a Academiei de Științe a Moldovei, vicepreședinte al Academiei de Științe a Moldovei (din 2019). S-a afirmat în mediul academic și universitar din Republica Moldova ca un cercetător activ al

proceselor social-politice, ca un organizator talentat al funcționalității instituțiilor pe care le-a condus și ca un promotor al inovațiilor în învățământul superior, înregistrând rezultate științifice deosebite.

Fiind unul dintre primii doctori habilitați în științe politice din Republica Moldova, prof. Victor Moraru, alături de colegii săi, și-a adus contribuția esențială la constituirea și dezvoltarea în contextul științelor sociale a direcției științifice noi – știința politică, căreia îi revine un rol deosebit în fundamentarea teoretică și practică a transformărilor democratice desfășurate în Republica Moldova, elucidarea dinamicii sistemului politic al Republicii Moldova, studierea impactului reformelor democratice asupra dezvoltării pluralismului politic și a societății civile, dezvoltarea esenței fenomenului comunicării politice în societatea contemporană, examinarea oportunităților de valorificare a opțiunii de integrare europeană a Republicii Moldova, caracterizarea aspectelor de afirmare a Republicii Moldova pe arena internațională etc.

Printre publicațiile care i-au adus aprecierea comunității științifice se numără monografiile: *La Republique de Moldova: Les enjeux du passe, du present et de l’avenir* (Chișinău, 2016), *Mass-media între incertitudini și aspirații* (Chișinău, 2002), *Mass-media vs politica* (Chișinău, 2001), *Repere italiene* (Chișinău, 1998), *Publicistica artistică contemporană moldovenească* (Chișinău, 1983); precum și cele realizate în coautorat: *Politica y comunicacion: conciencia civica, espacio publico y nacionalismo* (Madrid, 1999), *Identità nazionali e leadership in Europa* (Roma, 2001), *Republica Moldova și Uniunea Europeană: dimensiunile cooperării* (2016), *Fațetele unui proces. Migrația forței de muncă din Republica Moldova în Italia* (Chișinău, 2011), *Маятник миграции* (Chișinău, 2012), *Mass-media din Republica Moldova – 2004* (Chișinău, 2005) ș.a.

A fost editor-coordonator al unui șir de volume, mobilizând colegii și discipolii și promovând cercetarea aspectelor semnificative ale proceselor social-politice: *Europeanizarea – fațetele procesului* (2013); *Realitățile politice și realitățile mediatice* (2014); *Migrație, Diaspora, Dezvoltare: noi provocări și perspective* (2016); *Brain Drain: Cazul Republicii Moldova* (2011); *„Republica Moldova: provocările migrației* (2010), *„Republica Moldova și Uniunea Europeană: problemele și perspectivele cooperării”* (2010); *Societatea și comunicarea în tranziție* (2008); *Politica și comunicarea în tranziție* (2006); *Identitatea națională și comunicarea* (1998) ș.a.

A coordonat editarea volumelor colective de rezonanță: *Republica Moldova pe calea modernizării/ Studiu enciclopedic* (2015); *Dialogul civilizațiilor: etică, educație libertate și responsabilitate într-o lume în*

schimbare (Chișinău, 2015), este inițiatorul și coordonatorul seriilor „Starea mass-mediei” (8 cărți editate), „Migrația: probleme și oportunități” (5 cărți editate), „Mass-media” (6 cărți editate) ș.a.

Un capitol aparte în viața prof. V. Moraru îl ocupă activitatea de traducător, în special din limba italiană. Pe lângă traducerea monografiei reputatului politolog și politician italian D. Fisichella *Știința politică. Probleme, concepte, teorii*, apărută în două ediții, la Chișinău (2000) și la Iași (Polirom, 2007), a tradus *Clasa politică* de G. Mosca (1998), *Dialogul civilizațiilor* (2012) ș.a. La acestea se adaugă circa 500 de studii și articole științifice publicate în reviste din țară și străinătate.

Profesorul Victor Moraru a participat la numeroase conferințe științifice naționale și internaționale, în calitate de coordonator și expert în cadrul a peste 50 de proiecte naționale și internaționale. Este un deschizător de drumuri în cooperarea internațională universitar-academică, orientat spre modernizarea învățământului superior. A fost îndrumător a 15 cercetători care și-au susținut teze de doctor și doctor habilitat în varii domenii științifice.

A avut și are multiple colaborări cu universități și centre științifice din România, Italia, Franța, Spania, Portugalia, SUA, Turcia, Rusia, Ucraina. Drept apreciere a rezultatelor muncii a fost ales membru de onoare al Academiei Oamenilor de Știință din România.

A fost redactor-șef, astăzi redactor-șef adjunct al publicației academice *Revista de Filosofie, Sociologie și Științe Politice*, redactor-șef al revistei *Moldoscopie* este membru al colegiilor de redacție ale mai multor

reviste științifice din Republica Moldova și de peste hotare. S-a pronunțat, ori de câte ori a fost oportun, în susținerea omului de știință și apreciind rara vocație de cercetător, proprie celor din mediul academic, subliniind stringenta necesitate de a identifica acele căi care i-ar asigura științei condiții adecvate pentru dezvoltare, pentru îndeplinirea misiunii fundamentale de a funcționa plenar în serviciul societății.

Îi dorim cordial ca la cei 70 de ani ai săi savantul Victor Moraru, să considere că bilanțul nu poate fi decât unul preliminar la această etapă a vieții sale, mai cu seamă în cadrul societății în tranziție din Republica Moldova, bântuite de probleme existențiale.

Cercetător cu o multitudine de realizări, înzestrat cu o deosebită cumsecădenie și modestie, membrul corespondent Victor Moraru, de al cărui nume este legată o filă importantă din istoria recentă a științei politice din Republica Moldova, se află pe un loc de onoare printre personalitățile științifice și didactice universitare din Republica Moldova.

Cu prilejul aniversării, colectivul Institutului de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice al Universității de Stat din Moldova vă adresează sincere felicitări, stimate dle profesor Victor Moraru, urându-vă sănătate, succese, pace în suflet, fericire alături de cei apropiați.

M. c. Victor JUC

Dr. hab., conf. univ. Serghei SPRINCEAN

Dr., conf. cerc. Svetlana CIUMAC